

Anonymizované znenie

Preklad

C-30/20 – 1

Vec C-30/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

22. január 2020

Vnútroštátny súd:

Juzgado de lo Mercantil [n.º 2] de Madrid

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

23. december 2019

Žalobkyňa:

RH

Žalované:

AB Volvo

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH

Volvo Lastvagnar AB

Volvo Group España, S. A.

**JUZGADO DE LO MERCANTIL N.º 02 DE MADRID (OBCHODNÝ SÚD
Č. 2 MADRID, ŠPANIELSKO)**

[omissis] [označenie konania a účastníkov konania]

UZNESENIE

[omissis] V Madride

[omissis] 23. decembra 2019.

SKUTKOVÝ STAV

PO PRVÉ. Súdne konanie, v rámci ktorého bola nastolená táto prejudiciálna otázka, je štandardným civilným konaním, začatým na základe žaloby o náhradu škody spôsobenej žalobkyňi, RH. Táto škoda bola spôsobená určitými protisúťažnými postupmi, ktoré už boli sankcionované a ktoré vyplývajú – ako sa uvádza v žalobe – zo súboru závažných kolúzných konaní, ktorých sa dopustili žalované spoločnosti, pričom všetky z nich patria k skupine VOLVO.

Žaloba predstavuje nadväzujúcu žalobu o náhradu škody (*follow-up action*), ktorá je založená na rozhodnutí Komisie Európskej únie z 19. júla 2016 (vec AT.39824, uverejnenom v Úradnom vestníku Európskej únie zo 6. apríla 2017), [omissis]. V tomto rozhodnutí boli sankcionovaní najdôležitejší výrobcovia nákladných vozidiel na trhu Európskej únie za kartel, ktorý existoval od januára 1997 do januára 2011 a v ktorom – ako konštatovala Európska komisia – sankcionované podniky sústavne porušovali článok [101] Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Žalobkyňa uvádza, že toto porušenie spočívalo v kolúzných dojednaniach o stanovovaní cien a ich zvyšovaní, ako aj v načasovaní a prenose nákladov na zavedenie emisných technológií vyžadovaných normami EURO 3 až 6 pre stredné a ťažké nákladné vozidlá.

Medzi spoločnosťami, ktoré sa podieľali na karteli, sa nachádzajú žalované spoločnosti: AB VOLVO, VOLVO LASTVAGNAR AB a VOLVO GROUP TRUCKS CENTRAL EUROPE GMBH. Žalovanou je aj španielska dcérska spoločnosť skupiny, VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A..

Žalobkyňa uvádza sídla štyroch žalovaných, pričom tri z nich (prvé tri žalované, materské spoločnosti španielskej dcérskej spoločnosti) majú sídlo v iných štátoch Európskej únie:

AB Volvo, [omissis] Göteborg, Švédsko.

Volvo Lastvagnar AB, [omissis] Göteborg, Švédsko.

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, [omissis] Ismaning, Nemecko.

Žalovaná španielska spoločnosť má sídlo v Madride [omissis].

PO DRUHÉ. Všetky žalované sa zúčastnili na konaní a v súlade so [omissis] španielskym Ley Enjuiciamiento Civil (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „LEC“) vzniesli námietku nedostatku medzinárodnej právomoci (španielska dcérska spoločnosť navyše vzniesla voči jednému z nárokov žalobkyne námietku nedostatku vecnej príslušnosti).

Podľa názoru skupiny VOLVO tento španielsky súd nemá medzinárodnú právomoc na prejednanie žaloby, pričom skupina VOLVO na tento účel cituje článok 7 bod 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach. Podľa tohto ustanovenia (bývalý článok 5 bod 3 nariadenia č. 44/2001): *„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte:... vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“.*

Skupina VOLVO sa domnieva, že uvedené slovné spojenie „miest[o], kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“, je pojmom Spoločenstva, ktorého význam vymedzil [Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj ako „Súdny dvor“)], a žalované tvrdia, že podľa judikatúry Súdneho dvora sa ním označuje miesto, kde došlo k príčinnej udalosti (v tomto prípade miesto založenia kartelu v odvetví nákladných vozidiel), ktoré v žiadnom prípade nemožno stotožniť s miestom, v ktorom má žalobkyňa sídlo: VOLVO tvrdí, že je jasné, že kartel bol založený mimo Španielska, v iných štátoch Európskej únie, čo má za následok nedostatok právomoci španielskeho súdu. [omissis]

PO TRETIÉ. [omissis] Vzniká významná otázka, ako sa má v súlade s právom Únie správne vyložiť uvedený článok 7 bod 2 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012.

Pri rozhodovaní o otázke posudzovanej v tomto konaní treba vziať do úvahy nasledujúce faktory:

1. Z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa tohto ustanovenia, ktorá je už ustálená, vyplýva, že *„v prípade, že sa od žalovaných so sídlom v rôznych členských štátoch súdnou cestou požaduje náhrada škody z dôvodu jediného a pokračujúceho porušenia, na ktorom sa zúčastnili vo viacerých členských štátoch na rôznych miestach a v rôznom čase, pričom toto porušenie článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP bolo konštatované Komisiou, nastala skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, vo vzťahu ku každému údajnému poškodenému samostatne, pričom každý z týchto poškodených sa môže na základe uvedeného článku 5 bodu 3 rozhodnúť podať svoju žalobu buď na súde miesta, v ktorom bol dotknutý kartel s konečnou platnosťou uzavretý, alebo prípadne na súde miesta, v ktorom bola uzavretá osobitná dohoda, ktorú možno samu osebe označiť za príčinnú udalosť v podobe údajnej škody, alebo na súde miesta svojho vlastného sídla“.*

Súdny dvor to uviedol v [omissis] rozsudku z 21. mája 2015 (C-352/13, vec CDC Hydrogen Peroxide, [bod 56]). To znamená, že hoci je zrejmé, že k príčinnej udalosti v prípade kartelu v odvetví nákladných vozidiel došlo mimo Španielska, článok 7 bod 2 nariadenia Spoločenstva a judikatúra Súdneho dvora svedčia o tom, že škoda vznikla v Španielsku, a preto je možné žalovať spoločnosť VOLVO na území Španielska na základe miesta, kde sa nachádza sídlo poškodeného. V rozsudku Súdneho dvora vo veci CDC Hydrogen sa v súvislosti so súčasným článkom 7 bodom 2 uvádza:

„[bod] 52 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že miesto, kde vznikla škoda, je miesto, kde sa údajná škoda konkrétne ukáže (pozri rozsudok Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, bod 27). Pokiaľ ide o škodu spočívajúcu v prirážkach zaplatených v dôsledku takého umelého zvýšenia cien, ako v prípade peroxidu vodíka, ktorý bol predmetom kartelu dotknutého vo veci samej, toto miesto možno identifikovať len vo vzťahu ku každému údajnému poškodenému samostatne a v zásade sa bude nachádzať v jeho sídle.

[bod] 53 Uvedené miesto predstavuje všetky záruky na účely hospodárnej organizácie prípadného konania, keďže preskúmanie žaloby o náhradu škody údajne spôsobenej konkrétnemu podniku nedovoleným kartelom, ktorý už bol záväzne konštatovaný Komisiou, závisí predovšetkým od skutočností vlastných situácii tohto podniku. Za týchto okolností súd miesta, kde sídli tento podnik, je zjavne najlepšie situovaný na účely rozhodnutia o takejto žalobe.“

Súdny dvor neskôr vo svojom rozsudku z 29. júla 2019 (C-451/18, Tibor-trans/DAF Trucks NV), ktorý sa už konkrétne týkal kartelu v odvetví nákladných vozidiel, ktorý Komisia sankcionovala v už citovanom rozhodnutí z júla 2016 a z ktorého vychádza žaloba v tomto konaní, v rovnakom prípade týkajúcom sa žaloby podanej v Maďarsku proti spoločnosti DAF, potvrdil (bod 33), že „keďže sa trh dotknutý protisúťažným správaním nachádza v členskom štáte, na ktorého území tvrdená ujma údajne vznikla, treba usudzovať, že miesto vzniku škody na účely uplatnenia článku 7 bodu 2 nariadenia č. 1215/2012 sa nachádza v tomto členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 40)“.

2. Uplatnenie vyššie uvedenej judikatúry však naráža na prekážku, ktorá spočíva po prvé v určení, či sa táto judikatúra týka medzinárodnej právomoci súdov členského štátu, v ktorom vznikla škoda, alebo či navyše priamo stanovuje vnútroštátnu miestnu príslušnosť v rámci tohto členského štátu Únie. To znamená, že je potrebné určiť, či je článok 7 bod 2 nariadenia 1215/2012 striktnou normou medzinárodnej právomoci, alebo ide o dvojakú alebo zmiešanú normu, ktorá tiež slúži ako norma vnútroštátnej miestnej príslušnosti.

Túto otázku nemožno vyriešiť pomocou vnútroštátnej judikatúry a judikatúry Spoločenstva, ktoré sú v súčasnosti dostupné.

3. Pokiaľ ide o vnútroštátnu judikatúru, Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko; uznesenie z 26. februára 2019, ktoré bolo následne viackrát potvrdené, napríklad nedávnymi rozhodnutiami z 8. a 15. októbra 2019) skutočne potvrdil, že článok 7 bod 2 nariadenia Spoločenstva umožňuje považovať španielsky súd za príslušný, ale odmietol názor, že toto ustanovenie navyše slúži ako priama norma vnútroštátnej miestnej príslušnosti, pričom neskúmal, čo v tejto súvislosti konštatoval Súdny dvor, takže v tomto prvom stupni uvedená analýza nie je k dispozícii.

4. Pokiaľ ide o judikatúru Spoločenstva, je preto zrejmé, že Súdny dvor skutočne stanovil v tejto súvislosti judikatúru v oblasti zmluvnej zodpovednosti, pričom vzniká otázka, či sa má článok 7 vykladať rovnako, ak ide o mimozmluvnú zodpovednosť. Súdny dvor sa vo svojom rozsudku z 3. mája 2007 (vec C-386/05, Color Drack GmbH/Lexx International Vertriebs GmbH) zaoberal prípadom, v ktorom bola Súdnemu dvoru v súvislosti s platnou zmluvou o predaji tovaru medzi Rakúskom a Nemeckom položená otázka, či sa má článok 5 bod 1 písm. b) predchádzajúceho nariadenia (ES) č. 44/2001 – súčasný článok 7 bod 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 – vykladať v tom zmysle, že predajcu hnutelných vecí, ktorý má sídlo na území jedného členského štátu, môže kupujúci žalovať, pokiaľ ide o nárok založený na porušení zmluvy, ktorá umožňovala čiastkové plnenia na rôznych miestach v rámci štátu plnenia, na súde jedného z týchto miest podľa voľby kupujúceho. Súdny dvor odpovedal kladne a v tomto zmysle konštatoval:

„Pokiaľ ide o článok 5 bod 1 písm. b) prvú zarážku nariadenia č. 44/2001 určujúci medzinárodnú, ako aj miestnu príslušnosť, toto ustanovenie má za cieľ harmonizovať normy konfliktu právomoci, a teda priamo určiť príslušný súd bez odkazovania na vnútroštátne predpisy členských štátov.“ [bod 30]

To isté pravidlo bolo uplatnené v neskoršom rozsudku Súdneho dvora z 9. júla 2009 (C-204/08, Peter Rehder/Air Baltic Corporation) v prípade, ktorý sa tiež týkal zmluvného nároku, tento raz založeného na poskytovaní služieb (osobnej leteckej dopravy).

5. Hoci by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že výkladové kritériá sú rovnaké, nebolo možné nájsť rovnaké rozhodnutie Súdneho dvora o článku 7 bodu 2 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012, ktorý sa – ako už bolo uvedené – týka odlišnej zodpovednosti, a to mimozmluvnej zodpovednosti. Neexistuje teda možnosť uplatniť judikatúru týkajúcu sa „*acte clair*“ ani „*acte clarifié*“ (ktorú Súdny dvor tiež stanovil v rozsudku zo 6. októbra 1982, vec 283/1981, Cilfit).

6. Potreba vyriešiť túto otázku je zjavná: ak je článok 7 bod 2 nariadenia Spoločenstva len normou s medzinárodnou pôsobnosťou, ktorá v prejednávanej príhode odkazuje na španielsky súd, ale nemá vnútroštátnu pôsobnosť na to, aby mohla stanoviť aj miestnu príslušnosť, musí sa uplatniť citovaná vnútroštátna judikatúra, v ktorej sa uvádza, že v prípade, ak neexistuje osobitné pravidlo na určenie miestnej príslušnosti vo veciach týkajúcich sa súkromnoprávných nárokov založených na hospodárskej súťaži, príslušnosťou, ktorá je najbližšia k úprave

týchto nárokov, je príslušnosť vo veciach nekalej súťaže stanovená v článku 52 ods.1 bode 12 LEC, a preto treba žalobu podať na súde podľa miesta nadobudnutia vozidla alebo uzavretia lízingovej zmluvy, lebo tam vznikne škoda. Ak by sa naopak konštatovalo, že článok 7 bod 2 nariadenia Spoločenstva je zmiešanou normou, teda medzinárodnou normou a navyše normou, ktorá stanovuje vnútroštátnu miestnu príslušnosť, z judikatúry Súdneho dvora by vyplynulo, že príslušný je súd podľa sídla poškodeného.

7. V tomto prípade k nadobudnutiu všetkých piatich vozidiel, na ktorých je založená žaloba (pričom jedno z nich bolo nadobudnuté prostredníctvom lízingu), došlo v Córdobe [Španielsko]. Hoci žalobkyňa má tiež sídlo v Córdobe [Španielsko], žalovaná sa zúčastnila na konaní, no vôbec nespochybnila miestnu príslušnosť tohto súdu, a preto treba vychádzať z toho, že konkludentne uznala právomoc madridského súdu (článok 56 LEC).

Vzhľadom na všetky tieto faktory tento súd, ktorý má právomoc rozhodnúť o spornej otázke, považuje za vhodné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore Európskej únie [omissis].

PO ŠTVRTÉ. Pri prejednávaní tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa [omissis] účastníci konania [omissis] vyjadrili k opodstatnenosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania [omissis].

PO PIATE. Dňa 4. decembra 2019 predložila žalobkyňa písomné vyjadrenie [omissis].

ODÔVODNENIE

PO PRVÉ. O návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný článok 234 ES a článok 177 ES) stanovuje:

„Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach [rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach – neoficiálny preklad], ktoré sa týkajú:

- a) *výkladu zmlúv,*
- b) *platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie.*

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

...“

Na to, aby bolo možné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore, je potrebné [*omissis*], aby právo Spoločenstva bolo relevantné pre konkrétny prípad, ktorý prejednáva príslušný vnútroštátny súd, a aby bolo uplatniteľné. Ustálená judikatúra Súdneho dvora definuje dve kľúčové pravidlá, na ktorých je založené spoločenstvo práva, akým je Európska únia, konkrétne zásadu priameho uplatňovania práva Spoločenstva v členských štátoch a zásadu prednosti pred vnútroštátnym právom (rozsudky Súdneho dvora vo veciach 26/62, Van Gend en Loos; 6/64, Costa/ENEL, a 106/77, Simmenthal).

Okrem toho podľa rozsudku Súdneho dvora z 20. októbra 2011 (C-369/09, Interedil SRL) na účely rozhodnutia v spore vo veci samej je výklad predmetných ustanovení poskytnutý Súdny dvorom pre vnútroštátny súd, ktorý využil svoje právo priznané článkom 267 druhým odsekom ZFEÚ, záväzný a v prípade potreby musí tento vnútroštátny súd odmietnuť posúdenia súdu vyššieho stupňa, ak sa v súvislosti s týmto výkladom domnieva, že tieto posúdenia nie sú v súlade s právom Únie, ako ho vykladá Súdny dvor.

V tomto zmysle treba pripomenúť, že podľa článku 4a ods. 1 [Ley Orgánica del Poder Judicial (organický zákon o súdnej moci, ďalej len „LOPJ“)] „*sudcovia a sudy uplatňujú právo Európskej únie v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie*“.

[*omissis*] [úvahy týkajúce sa vnútroštátneho práva]

PO DRUHÉ. Tento súd má právomoc rozhodnúť o otázkach medzinárodnej právomoci, a ak sa uzná, že má medzinárodnú právomoc, o otázkach miestnej príslušnosti, ktoré mu účastníci konania predložili, aby o nich rozhodol.

Podľa článku 21 LOPJ: „*Španielske civilné sudy prejednávajú nároky, ktoré vzniknú na území Španielska, v súlade s ustanoveniami medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorých zmluvnou stranou je Španielsko, predpisov Európskej únie a španielskych zákonov.*“ Podľa článku 22d LOPJ: „*Okrem toho, pokiaľ žalovaný výslovne ani konkludentne neuzná právomoc španielskeho súdu a aj keď žalovaný nemá bydlisko alebo sídlo v Španielsku, španielske sudy sú príslušné: b) vo veciach mimozmluvných záväzkov, ak k skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, došlo na území Španielska.*“

Predpis Spoločenstva, ktorý má prednosť a je v Španielsku priamo uplatniteľný a ktorého výklad je sporný [článok 7 bod 2 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012], sa priamo uplatní na toto konanie na účely rozhodnutia o námietke nedostatku právomoci.

Vzhľadom na vyššie uvedené

VÝROK

TENTO SÚD ROZHODOL, že položí Súdnemu dvoru Európskej únie na základe článku 267 ZFEÚ nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

Má sa článok 7 bod 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, ktorý stanovuje, že osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte „... vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“, vykladať v tom zmysle, že stanovuje len medzinárodnú právomoc súdov členského štátu, v ktorom sa nachádza uvedené miesto, takže na účely konkrétneho určenia miestne príslušného vnútroštátneho súdu v rámci tohto štátu sa odkazuje na vnútroštátne procesné predpisy, alebo sa má vykladať ako zmiešaná norma, ktorá z tohto dôvodu priamo určuje tak medzinárodnú právomoc, ako aj vnútroštátnu miestnu príslušnosť, pričom nie sú potrebné odkazy na vnútroštátnu právnu úpravu?

[omissis] [procesné náležitosti]